

Nova knjiga

Urednika: Nina RMAN & Matevž NOVAK, 2016: **70 geoloških zanimivosti Slovenije**. Geološki zavod Slovenije, Ljubljana: 204 str.

Geološka stroka letos praznuje pomembno obletnico – 70 let delovanja Geološkega zavoda Slovenije (GeoZS). Dogodki, posvečeni temu jubileju, se bodo odvijali skozi vse leto, začeli pa so se z odkritjem spomenika »70ka«, ki ga sestavlja sedem značilnih slovenskih kamnin, ter izidom knjige »70 geoloških zanimivosti Slovenije«.

V preteklosti so slovenski geologi že skušali približati našo stroko širši javnosti. Leta 1958 so tako izšli Geološki izleti po Sloveniji in leta 1961 Geološki izleti po ljubljanski okolici prof. dr. Antona Ramovša. Dobrih dvajset let kasneje je prof. dr. Stanko Buser z velikim optimizmom in navdušenjem načrtoval Slovensko geološko transverzalo. Nastal je vodniček k njenemu prvemu delu – Vodnik poti Jezersko-Tržič-Jesenice ter oštevilčene oznake po predvideni trasi, a žal brez komentarja ali tabel z razlagami na terenu. Vzel sta nekoliko zapolnila oba geoparka, ki predstavljata bogato geološko dediščino Mežice s Karvankami ter Idrije z okolico. Miniti pa je moralo preko 30 let, da držimo v rokah publikacijo, ki na poljuden, a kljub temu strokoven način, predstavlja zanimive geološke pojave iz vseh delov Slovenije.

Zahtevnega projekta sta se kot gonilna sila lotila urednika dr. Nina Rman in dr. Matevž Novak.

K delu sta pritegnila še 25 soavtorjev iz različnih geoloških institucij: Geološkega zavoda Slovenije, Oddelka za geologijo Naravoslovnotehniške fakultete, Prirodoslovnega muzeja, Zavoda republike Slovenije za varstvo narave ter nekatere posameznike, tehnično vodstvo pa je prevzel GeoZS. Knjižica je zastavljena kot turistični vodnik, namenjena vsem, ki jih zanimajo tudi geološke zanimivosti našega ozemlja. V roke jo bodo lahko vzele družine, ki načrtujejo nedeljski izlet, v nahrbtnik jo bodo dodali planinci, ki na poti radi gledajo tudi »pod noge«, prav bo prišla šolam in društvom, ki bi svoje dejavnosti želeli oplemenititi s spoznavanjem »v živo«, predvsem pa vsi tisti, ki po naši deželi hodijo z odprtimi očmi in srcem ter si želijo spoznati vedno nekaj novega in drugačnega. Slovenija je kljub svoji majhnosti geološko izredno pestra – od Alp, Panonske ravnice in Sredozemlja je v kamninah zabeleženih tri milijarde let zgodovine. Našo pozornost lahko pritegnejo različne kamnine, fosili in minerali, ki jih skrivajo, vodna in rudna bogastva, posebne geomorfološke oblike in končno tudi muzeji, ki hranijo nekatere še posebej zanimive primerke – od meteorita do fosilnih morskih konjičkov. Geološki turistični vodnik je tako namenjen spoznavanju raznolike zgradbe Slovenije, predvsem pa geološko stroko na nevsiljiv, poljuden način predstavlja in razlaga širši javnosti. Cilj publikacije je ne le povečati prepoznavnost geologije, temveč tudi širiti razumevanje pomena njenih ugotovitev za vsakdanje življenje.

Avtorji so se potrudili, da so poiskali geološke zanimivosti prav v vseh delih Slovenije. Razdelili so jo na regije – osrednjeslovensko, zasavsko, gorenjsko, goriško, obalno-kraško, primorsko-notranjsko, jugovzhodno, podravsko, pomursko in koroško, ter v njih opisali skupno 70 tipičnih geološko zanimivih turistično-izletniških točk. Večina jih je lahko dostopnih, nekatere so opremljene tudi z informativnimi tablami in drugim učnim gradivom. Namenoma so izpustili nekatere znamenitosti, dodatno pa so vključili šest muzejskih primerkov.

Vodnik je zastavljen jasno in pregledno. V uvodnem delu je pojasnjen izbor geoloških zanimivosti, uporaba vodnika in kar je še posebej pomembno – geobonton. Sledi legenda simbolov, ki obiskovalca pri vsaki od točk opozori, na kakšno vrsto pojavov naj bo pozoren. Zelo dobrodošlo je poglavje, ki na kratko, a kljub temu dovolj sporočilno in strokovno korektno, podaja geološko zgodovino Slovenije. Sledi opis posameznih točk, ki se vedno prične z izsekom geološke karte obravnavane regije. Za posamezno opazovališče je podan dostop opisno, s koordinatami, na topografski karti in s kodo QR

na spletnem zemljevidu, fotografija pojava, njegova zavarovanost ter besedilo, ki povzema glavne značilnosti in posebnosti. Zelo dobrodošle so tudi skice in detaljne fotografije, ki dodatno pomagajo pri razumevanju ter v nekaterih primerih odkrijejo tisto, kar s prostim očesom ni vidno. Na koncu knjižice sledi spisek javnih in registriranih zasebnih geoloških zbirk v Sloveniji, kakršnega do sedaj še nismo imeli. Zagotovo bo pripomogel k temu, da bodo zbirke pridobile številnejše obiskovalce, njihovi lastniki in upravljalci pa priznanje za svoje delo. Podatki o zbirkah se sproti osvežujejo in so

prosto dostopni na spletni strani http://www.geo-zs.si/?option=com_content&view=article&id=172. Za najbolj radovedne je za vsako od opisanih točk pripravljen tudi izbor poljudne in strokovne literature.

Snovalci projekta so opravili zares odlično delo, ki bo pripomoglo k umeščanju geološke stroke v širšo javnost. Avtorjem zato iskrene čestitke, z željo, da nadaljujejo z enakim zagonom.

Nina Zupančič